

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z BIOLOGII DLA KLASY 7 SZKOŁY PODSTAWOWEJ W KOŃCZEWICACH

Maria Zwolicka

1. Cele oceniania:

- *diagnoza osiągnięć uczniów:*
 - *dostarczanie uczniowi informacji o tym, czy aktywność i postępy w nauce prowadzą go do założonego celu,*
 - *dostarczanie uczniowi informacji o postępach i trudnościach w nauce, posiadanych wiadomościach i umiejętnościach oraz wskazanie braków,*
 - *dostarczanie rodzicom bieżącej informacji o osiągnięciach dziecka,*
- *wspieranie rozwoju ucznia:*
 - *umożliwienie uczniowi poprawy (nadrobienia) w/w zaległości, motywowanie ucznia do systematycznej pracy i osiąganie coraz lepszych wyników w nauce,*
 - *wdrażanie ucznia do samooceny i rozwijania poczucia odpowiedzialności za osobiste postępy bądź ich brak,*
- *motywowanie ucznia do pracy,*
- *informacja o skuteczności procesu nauczania poprzez:*
 - *ustalenie stopnia opanowania wiedzy,*
 - *zauważenie trudności w nabywaniu umiejętności,*
 - *zastosowanie nowych skutecznych metod nauczania,*
 - *dostarczanie nauczycielowi informacji o poziomie osiągniętych przez ucznia umiejętności w celu przedsięwzięcia odpowiednich środków pomocy w nauce,*
 - *przygotowanie ucznia do nowej formuły sprawdzania umiejętności (sprawdziany końcowe).*

2. Oceny stosowane w ocenianiu – zgodne ze statutem szkoły.

3. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

- **Ocenę celującą(6)** otrzymuje uczeń, który posiada wiedzę i umiejętności wymienione na ocenę dopuszczającą (2), dostateczną (3), dobrą (4), bardzo dobrą (5) oraz: wykonuje przestrzenny model komórki z dowolnego materiału; analizuje różnice między poszczególnymi typami komórek oraz wykazuje związek ich budowy z pełnioną funkcją; wykazuje zależność między poszczególnymi układami narządów; tworzy mapę pojęciową ilustrującą hierarchiczną budowę organizmu człowieka; klasyfikuje podane kości pod względem kształtów; na przykładzie własnego organizmu wykazuje związek budowy kości z ich funkcją; analizuje związek budowy poszczególnych kręgosłupów i odcinków kręgosłupa z pełnioną przez nie funkcją; charakteryzuje funkcje kończyn górnej i dolnej oraz wykazuje związek z funkcjonowaniem człowieka w środowisku; na przykładzie własnego organizmu analizuje współdziałanie mięśni, ścięgien, kości i stawów w wykonywaniu ruchów; wyszukuje i prezentuje ćwiczenia zapobiegające deformacjom kręgosłupa i

likwidujące płaskostopie; analizuje zależność między rodzajami spożywanych pokarmów a funkcjonowaniem organizmu; wyszukuje informacje dotyczące roli błonnika w prawidłowym funkcjonowaniu przewodu pokarmowego; przygotowuje i prezentuje wystąpienie w dowolnej formie na temat chorób związanych z zaburzeniami łaknienia i przemiany materii; uzasadnia potrzebę wykonywania badań zapobiegających konfliktowi serologicznemu; analizuje związek przepływu krwi w naczyniach z wymianą gazową; porównuje układ limfatyczny z układem krwionośnym; ocenia znaczenie szczepień; opisuje zależność między ilością mitochondriów a zapotrzebowaniem narządów na energię; wykonuje z dowolnego materiału model układu moczowego; tworzy schemat przemian substancji odżywczych od zjedzenia do wydalania; uzasadnia, że nie należy bez konsultacji z lekarzem przyjmować preparatów i leków hormonalnych; analizuje i wykazuje różnice między cukrzycą typu 1 i 2; ocenia rolę regulacji nerwowo-hormonalnej w prawidłowym funkcjonowaniu całego organizmu; uzasadnia nadrzędną funkcję mózgowia w stosunku do pozostałych części układu nerwowego; ilustruje za pomocą prostego rysunku drogę światła w oku oraz z użyciem odpowiedniej terminologii tłumaczy powstawanie i odbieranie wrażeń wzrokowych; analizuje przebieg bodźca słuchowego, uwzględniając przetwarzanie fal dźwiękowych na impulsy nerwowe; analizuje źródła hałasu w najbliższym otoczeniu i wskazuje na sposoby jego ograniczenia; wyjaśnia wspólną funkcjonalność prącia jako narządu wydalania i narządu rozrodczego; analizuje podobieństwa i różnice w budowie męskich i żeńskich układów narządów: rozrodczego i wydalniczego; wyznacza dni płodne i niepłodne u kobiet w różnych dniach cyklu miesięczkowego i z różną długością cyklu; wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat planowanych szczepień przeciwko wirusowi brodawczaka, który wywołuje raka szyjki macicy; ocenia naturalne i sztuczne metody antykoncepcji; analizuje i wykazuje rolę regulacji nerwowo-hormonalnej w utrzymaniu homeostazy; wykonuje w dowolnej formie prezentację na temat profilaktyki uzależnień;

- **Ocenę bardzo dobrą (5)** otrzymuje uczeń, który posiada umiejętności wymienione na ocenę dopuszczającą (2), dostateczną (3), dobrą (4) oraz: charakteryzuje wybrane dziedziny biologii; przedstawia metody badań stosowanych w biologii; omawia budowę i funkcje struktur komórkowych; analizuje różnice między poszczególnymi typami komórek; wyciąga wnioski dotyczące komórkowej budowy organizmów; na podstawie obserwacji preparatów wykonuje preparaty mikroskopowe, opisuje rodzaje tkanki nabłonkowej; charakteryzuje rolę poszczególnych składników morfotycznych krwi; opisuje hierarchiczną budowę organizmu człowieka; przyporządkowuje tkanki do narządów i układów narządów; analizuje hierarchiczną budowę organizmu człowieka; na podstawie opisu wykonuje doświadczenie wykazujące, że skóra jest narządem zmysłu; ocenia wpływ promieni słonecznych na skórę; wyszukuje informacji na środkach kosmetycznych z filtrem UV przeznaczonych dla młodzieży; demonstrowuje zasady udzielania

pierwszej pomocy w przypadku oparzeń skóry; wyjaśnia związek budowy kości z ich funkcją w organizmie; omawia rolę chrząstek w budowie klatki piersiowej; porównuje budowę poszczególnych odcinków kręgosłupa; rozpoznaje elementy budowy mózgowiczaszki i trzewioczaszki; wykazuje związek budowy szkieletu kończyn z funkcjami kończyn górnej i dolnej; wykazuje związek budowy szkieletu obręczy kończyn z ich funkcjami; wykonuje przygotowane doświadczenie wykazujące skład chemiczny kości; demonstruje na przykładzie cechy fizyczne kości; określa warunki prawidłowej pracy mięśni; charakteryzuje budowę i funkcje mięśni gładkich i poprzecznie prążkowanych; przedstawia negatywny wpływ środków dopingujących na zdrowie człowieka; wyszukuje informacje dotyczące zapobiegania płaskostopiu; wyjaśnia konieczność stosowania rehabilitacji po przebytych urazach; planuje i demonstruje czynności udzielania pierwszej pomocy w przypadku urazów kończyn; analizuje przyczyny urazów ścięgien; przewiduje skutki przyjmowania nieprawidłowej postawy ciała; ilustruje na przykładach źródła składników odżywczych i wyjaśnia ich znaczenie dla organizmu; wyjaśnia związek między spożywaniem produktów białkowych a prawidłowym wzrostem ciała; omawia rolę aminokwasów egzogennych w organizmie; porównuje wartość energetyczną węglowodanów i tłuszczów; wyjaśnia skutki nadmiernego spożywania tłuszczów; samodzielnie przeprowadza doświadczenie wykrywające obecność tłuszczów i skrobi w wybranych produktach spożywczych; analizuje skutki niedoboru witamin, makroelementów i mikroelementów w organizmie; przewiduje skutki niedoboru wody w organizmie; omawia znaczenie procesu trawienia; opisuje etapy trawienia pokarmów w poszczególnych odcinkach przewodu pokarmowego; analizuje miejsca wchłaniania strawionego pokarmu i wody; samodzielnie przeprowadza doświadczenie badające wpływ substancji zawartych w ślinie na trawienie skrobi; wykazuje zależność między higieną odżywiania się a chorobami układu pokarmowego; demonstruje czynności udzielania pierwszej pomocy w przypadku zakrztuszenia; wskazuje zasady profilaktyki próchnicy zębów; wyjaśnia, dlaczego należy stosować dietę zróżnicowaną i dostosowaną do potrzeb organizmu (wiek, stan zdrowia, tryb życia, aktywność fizyczna, pora roku); układa odpowiednią dietę dla uczniów z nadwagą i niedowagą; omawia zasady transfuzji krwi; wykazuje rolę zastawek w funkcjonowaniu serca; wyjaśnia mechanizm działania odporności swoistej; opisuje rodzaje leukocytów; odróżnia działanie szczepionki od działania surowicy; ilustruje przykładami znaczenie transplantologii; odróżnia głośnię i nagłośnię; demonstruje mechanizm modulacji głosu; definiuje płuca jako miejsce wymiany gazowej; wykazuje związek między budową a funkcją płuc; przedstawia graficznie zawartość gazów w powietrzu wdychanym i wydychanym; wyjaśnia sposób magazynowania energii w ATP; analizuje wpływ palenia tytoniu na funkcjonowanie układu oddechowego; rozpoznaje na modelu lub materiale świeżym warstwy budujące nerkę; omawia rolę układu wydalniczego w prawidłowym funkcjonowaniu całego organizmu; ocenia rolę

dializy w ratowaniu życia; przedstawia biologiczną rolę hormonu wzrostu, tyroksyny, insuliny, adrenaliny, testosteronu, estrogenów; omawia znaczenie swoistego działania hormonów; wyjaśnia, na czym polega antagonistyczne działanie insuliny i glukagonu; uzasadnia związek niedoboru insuliny z cukrzycą; wyjaśnia sposób działania synapsy; charakteryzuje funkcje somatycznego i autonomicznego układu nerwowego; porównuje funkcje współczulnej i przywspółczulnej części autonomicznego układu nerwowego; określa mózgowie jako jednostkę nadrzędną w stosunku do pozostałych części układu nerwowego; przedstawia rolę odruchów warunkowych w procesie uczenia się; omawia wpływ snu na procesy uczenia się i zapamiętywania oraz na odporność organizmu; charakteryzuje objawy depresji, padaczki, autyzmu, stwardnienia rozsianego, choroby Alzheimera; omawia powstawanie obrazu na siatkówce; wyjaśnia mechanizm odbierania i rozpoznawania dźwięków; wskazuje lokalizację receptorów słuchu i równowagi w uchu; wyjaśnia zasadę działania narządu równowagi; rozróżnia rodzaje soczewek korygujących wady wzroku; analizuje, w jaki sposób nadmierny hałas może spowodować uszkodzenie słuchu; analizuje znaczenie wolnych zakończeń nerwowych w skórze; uzasadnia, że główka plemnika jest właściwą gametą męską; analizuje rolę ciała żółtego; analizuje funkcje łożyska; omawia mechanizm powstawania ciąży pojedynczej i mnogiej; przyporządkowuje okresom rozwojowym zmiany zachodzące w organizmie; uzasadnia konieczność wykonywania badań kontrolnych jako sposobu wczesnego wykrywania raka piersi, raka szyjki macicy i raka prostaty; wykazuje wpływ środowiska na zdrowie; uzasadnia, że antybiotyki i inne leki należy stosować zgodnie z zaleceniami lekarza; wykazuje zależność między przyjmowaniem używek a powstawaniem nałogu; wskazuje alternatywne zajęcia pomagające uniknąć uzależnień

- **Ocenę dobrą (4)** otrzymuje uczeń, który posiada umiejętności wymienione na ocenę dopuszczającą (2), dostateczną (3) oraz: posługuje się właściwymi źródłami wiedzy biologicznej podczas rozwiązywania problemów; rozróżnia próby kontrolną i badawczą; odróżnia pod mikroskopem, na schemacie, zdjęciu lub na podstawie opisu poszczególne elementy budowy komórki; z niewielką pomocą nauczyciela rysuje obraz widziany pod mikroskopem; wyjaśnia rolę poszczególnych elementów komórki; porównuje budowę różnych komórek; charakteryzuje budowę poszczególnych tkanek zwierzęcych; rysuje schemat komórki nerwowej i opisuje poszczególne elementy jej budowy; rozpoznaje pod mikroskopem lub na ilustracji rodzaje tkanek zwierzęcych; wyjaśnia funkcje poszczególnych układów narządów; wykazuje na konkretnych przykładach związek między budową a funkcjami skóry; opisuje funkcje poszczególnych wytworów naskórka; omawia objawy dolegliwości skóry; wyjaśnia zależność między ekspozycją skóry na silne nasłonecznienie a rozwojem czerniaka; uzasadnia konieczność konsultacji lekarskiej w przypadku pojawienia się zmian na skórze; wyjaśnia sposób działania części biernej i czynnej aparatu ruchu; wskazuje na związek budowy

kości z ich funkcją w organizmie; rozpoznaje różne kształty kości; wymienia kości budujące szkielet osiowy; charakteryzuje funkcje szkieletu osiowego; wyjaśnia związek budowy czaszki z pełnionymi przez nią funkcjami; wymienia kości tworzące obręcz barkową i miedniczną; porównuje budowę kończyny górnej i dolnej; charakteryzuje połączenia kości; wyjaśnia związek budowy stawu z zakresem ruchu kończyny; opisuje rolę szpiku kostnego; rozpoznaje mięśnie szkieletowe wskazane na ilustracji; opisuje czynności mięśni wskazanych na schemacie; wyjaśnia, na czym polega antagonistyczne działanie mięśni; omawia warunki prawidłowej pracy mięśni; rozpoznaje naturalne krzywizny kręgosłupa; wyjaśnia przyczyny powstawania wad postawy; charakteryzuje zmiany zachodzące wraz z wiekiem w układzie kostnym; określa czynniki wpływające na prawidłowy rozwój masy mięśniowej ciała; wyjaśnia przyczyny i skutki osteoporozy; wyjaśnia znaczenie składników odżywczych dla organizmu; określa znaczenie błonnika w prawidłowym funkcjonowaniu układu pokarmowego; uzasadnia konieczność systematycznego spożywania owoców i warzyw; porównuje pokarmy pełnowartościowe i niepełnowartościowe; analizuje etykiety produktów spożywczych pod kątem zawartości różnych składników odżywczych; przedstawia rolę i skutki niedoboru witamin: A, C, B6, B12, B9, D; przedstawia rolę i skutki niedoboru składników mineralnych: Mg, Fe, Ca; określa skutki niewłaściwej suplementacji witamin i składników mineralnych; na przygotowanym sprzęcie i z niewielką pomocą nauczyciela wykonuje doświadczenie dotyczące wykrywania witaminy C; wykazuje rolę zębów w mechanicznej obróbce pokarmu; omawia funkcje poszczególnych odcinków przewodu pokarmowego; lokalizuje odcinki przewodu pokarmowego i wskazuje odpowiednie miejsca na powierzchni swojego ciała; charakteryzuje funkcje wątroby i trzustki; przeprowadza z pomocą nauczyciela doświadczenie badające wpływ substancji zawartych w ślinie na trawienie skrobi; wyjaśnia znaczenie pojęcia wartość energetyczna pokarmu; wykazuje zależność między dietą a czynnikami, które ją warunkują; przewiduje skutki złego odżywiania się; wykazuje, że WZW A, WZW B i WZW C są chorobami związanymi z higieną układu pokarmowego; omawia zasady profilaktyki choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy, zatrucia pokarmowego i raka jelita grubego; analizuje indeks masy ciała w zależności od stosowanej diety; charakteryzuje elementy morfotyczne krwi; omawia rolę hemoglobiny; przedstawia społeczne znaczenie krwiodawstwa; przewiduje skutki konfliktu serologicznego; porównuje krwiobieg mały i duży; opisuje drogę krwi płynącej w małym i dużym krwiobiegu; opisuje mechanizm pracy serca; omawia fazy cyklu pracy serca; mierzy koledze puls; wyjaśnia różnicę między ciśnieniem skurczowym a ciśnieniem rozkurczowym krwi; analizuje przyczyny chorób układu krwionośnego; charakteryzuje objawy krwotoku żylnego i tętniczego; wyjaśnia, na czym polega białaczka i anemia; przedstawia znaczenie aktywności fizycznej i prawidłowej diety dla właściwego funkcjonowania układu krwionośnego; opisuje rolę układu limfatycznego; omawia rolę

elementów układu odpornościowego; charakteryzuje rodzaje odporności; określa zasadę działania szczepionki i surowicy; wyjaśnia sposób zakażenia HIV; wskazuje drogi zakażenia się HIV; wskazuje zasady profilaktyki AIDS; wyróżnia drogi oddechowe i narządy wymiany gazowej; wykazuje związek budowy elementów układu oddechowego z pełnionymi funkcjami; wyróżnia procesy wentylacji płuc i oddychania komórkowego; opisuje dyfuzję O₂ i CO₂ zachodzącą w pęcherzykach płucnych; wyjaśnia zależność między liczbą oddechów a wysiłkiem fizycznym; określa znaczenie oddychania komórkowego; zapisuje za pomocą symboli chemicznych równanie reakcji ilustrujące utlenianie glukozy; omawia rolę ATP w organizmie; podaje objawy wybranych chorób układu oddechowego; wyjaśnia związek między wdychaniem powietrza przez nos a profilaktyką chorób układu oddechowego; opisuje zasady profilaktyki anginy, gruźlicy i raka płuc; rozróżnia czynne i bierne palenie tytoniu; porównuje wydalanie i defekację; omawia na podstawie ilustracji proces powstawania moczu; wskazuje na modelu lub ilustracji miejsce powstawania moczu pierwotnego; opisuje sposoby wydalania mocznika i CO₂; omawia przyczyny chorób układu wydalniczego; omawia na ilustracji przebieg dializy; wyjaśnia znaczenie wykonywania badań kontrolnych moczu; wskazuje na konieczność okresowego wykonywania badań kontrolnych moczu; określa cechy hormonów; przyporządkowuje hormony do odpowiednich gruczołów, które je wytwarzają; charakteryzuje działanie insuliny i glukagonu; interpretuje skutki nadmiaru i niedoboru hormonów; opisuje funkcje układu nerwowego; porównuje działanie układów nerwowego i dokrewnego; wykazuje związek budowy komórki nerwowej z jej funkcją; omawia działanie ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego; opisuje budowę rdzenia kręgowego; objaśnia na ilustracji budowę mózgowia; wyjaśnia różnicę między odruchem warunkowym a bezwarunkowym; charakteryzuje odruchy warunkowe i bezwarunkowe; przedstawia graficznie drogę impulsu nerwowego w łuku odruchowym; wyjaśnia dodatni i ujemny wpływ stresu na funkcjonowanie organizmu; opisuje przyczyny nerwicy; rozpoznaje cechy depresji; wymienia choroby układu nerwowego: padaczkę, autyzm, stwardnienie rozsiane, chorobę Alzheimera; określa funkcję aparatu ochronnego oka; wykazuje związek budowy elementów oka z pełnionymi przez nie funkcjami; opisuje drogę światła w oku; wskazuje lokalizację receptorów wzroku; ilustruje w formie prostego rysunku drogę światła w oku i powstawanie obrazu na siatkówce; charakteryzuje funkcje poszczególnych elementów ucha; omawia funkcje ucha zewnętrznego, środkowego i wewnętrznego; charakteryzuje wady wzroku; wyjaśnia, na czym polega daltonizm i astygmatyzm; charakteryzuje choroby oczu; omawia sposób korygowania wad wzroku; wskazuje położenie kubków smakowych na języku; z niewielką pomocą nauczyciela wykonuje doświadczenie dotyczące rozmieszczenia kubków smakowych na języku; opisuje funkcje poszczególnych elementów męskiego układu rozrodczego; charakteryzuje pierwszo-, drugo- i trzeciorzędowe żeńskie cechy płciowe; opisuje funkcje

wewnętrznych narządów rozrodczych interpretuje ilustracje przebiegu cyklu miesięczkowego; charakteryzuje funkcje błon płodowych; charakteryzuje okres rozwoju płodowego; wyjaśnia przyczyny zmian zachodzących w organizmie kobiety podczas ciąży; charakteryzuje etapy porodu; charakteryzuje wskazane okresy rozwojowe; przedstawia cechy oraz przebieg fizycznego, psychicznego i społecznego dojrzewania człowieka; wyjaśnia konieczność regularnych wizyt u ginekologa; przyporządkowuje chorobom ich charakterystyczne objawy; omawia zasady profilaktyki chorób wywoływanych przez wirusy: HIV, HBV, HCV i HPV; porównuje naturalne i sztuczne metody planowania rodziny; na podstawie wcześniej zdobytej wiedzy wykazuje zależność działania układów: nerwowego, pokarmowego i krwionośnego; na podstawie wcześniej zdobytej wiedzy wyjaśnia mechanizm regulacji poziomu glukozy we krwi; charakteryzuje czynniki wpływające na zdrowie człowieka; przedstawia znaczenie pojęć zdrowie i choroba; rozróżnia zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne; wymienia najważniejsze choroby człowieka wywoływane przez wirusy, bakterie, protisty i pasożyty zwierzęce oraz przedstawia zasady profilaktyki tych chorób; podaje kryterium podziału chorób na choroby zakaźne i cywilizacyjne; podaje przykłady szczepień obowiązkowych i nieobowiązkowych; wyjaśnia przyczyny powstawania chorób społecznych; opisuje wpływ palenia tytoniu na zdrowie; omawia skutki działania alkoholu na funkcjonowanie organizmu; wyjaśnia mechanizm powstawania uzależnień; wyjaśnia znaczenie profilaktyki uzależnień

- **Ocenę dostateczną (3)** otrzymuje uczeń, który posiada umiejętności wymienione na ocenę dopuszczającą (2) oraz: opisuje cechy organizmów żywych; wymienia funkcje poszczególnych struktur komórkowych; określa funkcje tkanek zwierzęcych; podaje rozmieszczenie tkanek zwierzęcych w organizmie; omawia funkcje skóry i warstwy podskórnej; rozpoznaje warstwy skóry; samodzielnie omawia doświadczenie wykazujące, że skóra jest narządem zmysłu; stan zdrowej skóry; wymienia przyczyny i metody zapobiegania grzybicy skóry; klasyfikuje rodzaje oparzeń i odmrożeń skóry; wskazuje mózgo i trzewioczaszkę; wymienia narządy chronione przez klatkę piersiową; wymienia rodzaje połączeń kości; opisuje budowę i rodzaje stawów; odróżnia staw zawiasowy od kulistego; omawia doświadczenie wykazujące skład chemiczny kości; określa funkcje mięśni szkieletowych; opisuje cechy tkanki mięśniowej; z pomocą nauczyciela wskazuje na ilustracji najważniejsze mięśnie szkieletowe; rozpoznaje wady postawy i budowy stóp; opisuje urazy kończyn; omawia zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku urazów kończyn, zakrztuszenia; przyczyny chorób aparatu ruchu; klasyfikuje składniki odżywcze na budulcowe i energetyczne; określa aminokwasy jako budulec białka; wskazują rolę tłuszczów w organizmie; sam omawia doświadczenie na wykrywanie skrobi i tłuszczów; wymienia witaminy rozpuszczalne w wodzie i tłuszczach wraz ze skutkami niedoboru witamin; rola wody w organizmie; znaczenie makro- i mikroelementów; rola zębów; rozpoznaje wątrobę i trzustkę na schemacie oraz lokalizuje je we własnym ciele; omawia doświadczenie wpływu substancji zawartych w ślinie na trawienie skrobi; zależność diety od zmiennych warunków zewnętrznych; choroby układu pokarmowego;

wskazuje odchylenia i prawidłowości w indeksie masy ciała u siebie i kolegów; omawia funkcje krwi i wybranego naczynia krwionośnego; co to jest konflikt serologiczny; porównuje budowę i funkcje żył, tętni i naczyń włosowatych; opisuje funkcje zastawek żylnych; wyjaśnia, czym jest puls; wymienia przyczyny chorób układu krwionośnego; opisuje budowę układu limfatycznego i rolę węzłów chłonnych; przyczyny AIDS; na czym polega transplantacja narządów z przykładami - jakie można przeszczepić; omawia funkcje elementów układu oddechowego; opisuje rolę nagłośni; na podstawie własnego organizmu przedstawia mechanizm wentylacji płuc; wskazuje różnice w ruchach klatki piersiowej i przepony podczas wdechu i wydechu; przedstawia rolę krwi w transporcie gazów oddechowych; omawia zawartość gazów w powietrzu wdychanym i wydychanym; oblicza liczbę wdechów i wydechów przed wysiłkiem fizycznym i po nim; zapisuje słownie równanie reakcji chemicznej ilustrujące utlenianie glukozy; wskazuje źródła infekcji górnych i dolnych dróg oddechowych; określa sposoby zapobiegania chorobom układu oddechowego; opisuje przyczyny astmy omawia zasady postępowania w przypadku utraty oddechu; omawia wpływ zanieczyszczeń pyłowych na prawidłowe funkcjonowanie układu oddechowego; wymienia drogi wydalania zbędnych produktów przemiany materii; wymienia CO₂ i mocznik jako zbędne produkty przemiany materii; wskazuje na zakażenia dróg moczowych i kamicy nerkową jako choroby układu wydalniczego; wymienia badania stosowane w profilaktyce tych chorób; określa dzienne zapotrzebowanie organizmu człowieka na wodę; klasyfikuje gruczoły na gruczoły wydzielania zewnętrznego i wewnętrznego; opisuje elementy budowy komórki nerwowej; wskazuje na ilustracji neuronu przebieg impulsu nerwowego; wyróżnia somatyczny i autonomiczny układ nerwowy; wskazuje elementy budowy rdzenia kręgowego; na ilustracji wyróżnia włókna czuciowe i ruchowe; omawia na podstawie ilustracji drogę impulsu nerwowego w łuku odruchowym; odróżnia odruchy warunkowe i bezwarunkowe; wymienia sposoby radzenia sobie ze stresem; wymienia przykłady chorób układu nerwowego; przyporządkowuje wybranym chorobom układu nerwowego charakterystyczne objawy; omawia znaczenie adaptacji oka; omawia funkcje elementów budowy oka; wskazuje na ilustracji położenie narządu równowagi; wymienia funkcje poszczególnych elementów ucha rozpoznaje na ilustracji krótkowzroczność i dalekowzroczność; definiuje hałas jako czynnik powodujący głuchotę; omawia przyczyny powstawania wad wzroku; wymienia rodzaje kubków smakowych; omawia doświadczenie dotyczące rozmieszczenia kubków smakowych na języku; omawia budowę plemnika i wykonuje jego schematyczny rysunek; omawia proces powstawania nasienia; określa funkcję testosteronu; wymienia funkcje męskiego układu rozrodczego; opisuje funkcje żeńskiego układu rozrodczego; wskazuje w cyklu miesięczkowym dni płodne i niepłodne; definiuje jajnik jako miejsce powstawania komórki jajowej; porządkuje etapy rozwoju zarodka od zapłodnienia do zagnieżdżenia; omawia zasady higieny zalecane dla kobiet ciężarnych; podaje czas trwania ciąży; omawia wpływ różnych czynników na prawidłowy rozwój zarodka i płodu; określa zmiany rozwojowe u swoich rówieśników; opisuje objawy starzenia się organizmu; wymienia różnice w tempie dojrzewania dziewcząt i chłopców; wskazuje kontakty płciowe jako potencjalne źródło zakażenia układu rozrodczego; przyporządkowuje chorobom źródła zakażenia; wyjaśnia różnicę między nosicielstwem HIV a chorobą AIDS; wymienia drogi zakażenia wirusami:

HIV, HBV, HCV i HPV; przedstawia podstawowe zasady profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową; wykazuje na podstawie wcześniej zdobytej wiedzy zależność działania układów pokarmowego i krwionośnego; opisuje, jakie układy narządów mają wpływ na regulację poziomu wody we krwi; opisuje zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne; podaje przykłady wpływu środowiska na życie i zdrowie człowieka; przedstawia znaczenie aktywności fizycznej dla prawidłowego funkcjonowania organizmu człowieka; przedstawia podstawowe zasady profilaktyki chorób nowotworowych; klasyfikuje podaną chorobę do grupy chorób cywilizacyjnych lub zakaźnych; omawia znaczenie szczepień ochronnych; wskazuje alergię jako skutek zanieczyszczenia środowiska; wskazuje metody zapobiegania chorobom cywilizacyjnym; przedstawia negatywny wpływ na zdrowie człowieka niektórych substancji psychoaktywnych oraz nadużywania kofeiny i niektórych leków (zwłaszcza oddziałujących na psychikę)

- **Ocenę dopuszczającą (2)** otrzymuje uczeń, który określa przedmiot badań biologii jako nauki, podaje przykłady i wymienia dziedziny biologii zajmujące się budową i funkcjonowaniem człowieka; wymienia źródła wiedzy biologicznej; wskazuje komórkę jako podstawową jednostkę organizacji życia; wymienia elementy budowy komórek: roślinnej, zwierzęcej, grzybowej i bakteryjnej; wyjaśnia czym jest tkanka; wymienia podstawowe tkanki zwierzęce; wie czym jest narząd; wymienia układy narządów człowieka i wymienia rodzaje tkanki łącznej; wymienia warstwy i wytwory skóry oraz przedstawia podstawowe jej funkcje; z pomocą nauczyciela wykazuje, że skóra jest narządem zmysłu; wymienia choroby skóry i omawia zasady pielęgnacji; wskazuje część bierną i czynną aparatu ruchu ze wskazaniem nazw elementów szkieletu; szkielet osiowy, elementy budujące klatkę piersiową i nazwy odcinków kręgosłupa; wymienia elementy budowy szkieletu kończyn oraz ich obręczy; opisuje budowę kości; omawia cechy fizyczne kości; wskazuje miejsce występowania szpiku kostnego; wymienia składniki chemiczne kości; wymienia rodzaje tkanki mięśniowej i wskazuje położenie t. m. gładkiej i poprzecznie prążkowanej szkieletu; wymienia naturalne krzywizny kręgosłupa; opisuje przyczyny powstawania wad postawy; wymienia choroby aparatu ruchu; wskazuje choroby aparatu ruchu; wskazuje ślad stopy z płaskostopiem; omawia przedstawione na ilustracji wady postawy; wymienia podstawowe składniki odżywcze i produkty spożywcze zawierające białko, tłuszcz, z podaniem przykładów pokarmów, które są źródłem węglowodanów; z pomocą nauczyciela omawia przebieg doświadczenia wykrywającego obecność skrobi i tłuszczów w wybranych produktach spożywczych; wymienia przykłady witamin rozpuszczalnych w wodzie; podaje przykład jednej awitaminozy; wymienia najważniejsze pierwiastki budujące ciała organizmów; podaje rolę dwóch wybranych makroelementów w organizmie człowieka; wymienia po trzy makro- i mikroelementy; z pomocą nauczyciela omawia przebieg doświadczenia dotyczącego wykrywania witaminy C; wyjaśnia proces trawienia pokarmu; wymienia rodzaje zębów u człowieka; wymienia odcinki przewodu pokarmowego człowieka; omawia z pomocą nauczyciela przebieg doświadczenia badającego wpływ substancji zawartych w ślinie na

trawienie skrobi; określa zasady zdrowego żywienia; wymienia przykłady chorób i profilaktyki układu pokarmowego; oblicza indeks masy ciała (z podanym wzorem); wymienia przyczyny próchnic zębów; podaje nazwy elementów morfotycznych krwi, wymienia grupy krwi oraz składniki biorące udział w krzepnięciu krwi; wymienia narządy układu krwionośnego; z pomocą nauczyciela omawia na podstawie ilustracji mały i duży obieg krwi; lokalizuje położenie serca we własnym ciele; wymienia elementy budowy serca; podaje prawidłową wartość pulsu i ciśnienia zdrowego człowieka; wymienia choroby układu krwionośnego i omawia pierwszą pomoc w wypadku krwawień i krwotoków; wymienia cechy i narządy układu limfatycznego; wymienia elementy układu odpornościowego i typy odporności; przedstawia różnicę między szczepionką a surowicą; wymienia czynniki wywołujące alergię z opisem objawów; wymienia odcinki i choroby układu oddechowego i rozpoznaje na ilustracji narządy; wymienia narządy biorące udział w procesie wentylacji płuc; demonstruje na sobie mechanizm wdechu i wydechu; z pomocą nauczyciela omawia doświadczenie wykrywające obecność tlenku węgla (IV) w wydychanym powietrzu; definiuje mitochondrium jako miejsce oddychania komórkowego i wskazuje ATP jako nośnik energii; definiuje kichanie i kaszel jako reakcje obronne; wymienia przykład substancji które są wydalane przez organizm człowieka; wymienia narządy układu wydalniczego; wymienia zasady higieny i choroby układu wydalniczego; wymienia gruczoły dokrewne i przykłady hormonów, wskazuje położenie najważniejszych gruczołów dokrewnych; wymienia skutki nadmiaru i niedoboru hormonu wzrostu; wymienia funkcje z elementami budowy ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego; rozpoznaje ośrodkowy i obwodowy układ nerwowy na ilustracji; wskazuje na ilustracji elementy mózgowia; wymienia rodzaje nerwów obwodowych z podaniem 3 przykładów odruchów warunkowych i bezwarunkowych; czynniki wywołujące stres i 3 choroby spowodowane stresem; zmysły w życiu człowieka; rozróżnia w narządzie wzroku aparat ochronny i gałkę oczną; zna elementy budowy ucha (zewewnętrzne, wewnętrzne i środkowe); wady, higiena i choroby oczu oraz uszu; rola zmysłów; rozmieszczenie receptorów powonienia, smaku i dotyku; wymienia podstawowe smaki oraz bodźce odbierane przez receptory skóry; rola węchu w ocenie pokarmu; charakteryzuje męski i żeński układ rozrodczy z wymienieniem cech płciowych i chorób; wymienia hormony żeńskie i wymienia kolejne fazy cyklu miesięczkowego; nazwy błon płodowych; długość rozwoju płodowego; zmiany zachodzące w trakcie ciąży; wymienia etapy życia człowieka i rodzaje dojrzałości; wymienia naturalne i sztuczne metody planowania rodziny; czym jest homeostaza i termoregulacja; droga wydalania wody z organizmu; podaje przykłady 3 chorób zakaźnych wraz z czynnikami wywołującymi; choroby cywilizacyjne i przyczyny nowotworów; przykłady używek i skutki zażywania niektórych substancji psychoaktywnych;

- **Ocenę niedostateczną (1)** otrzymuje uczeń, który nie posiada wiadomości i umiejętności umożliwiających funkcjonowanie na wyższych etapach

kształcenia; nie jest w stanie wykonać zadań o elementarnym stopniu trudności.

- Wobec ucznia stosowana będzie ocena kształtująca na etapie poznawania nowych wiadomości, nabywania umiejętności i sprawdzania osiągnięć. Jest wyrażona w postaci informacji zwrotnej, opisowej, w formie ustnej lub pisemnej (bez oceny wyrażonej w stopniu) i nie ma wpływu na ocenę sumującą. Może mieć formę samooceny lub oceny koleżeńskiej. Ocenie kształtującej mogą podlegać: wypowiedź ustna, kartkówka, sprawdzian, praca kontrolna i inne formy pracy ucznia.

4. Formy sprawdzania wiedzy

Pisemne – sprawdzian, test, kartkówka zapowiedziana i niezapowiedziana (z 1 lub 2 ostatnich lekcji)

Ustne – odpowiedź ustna z 1 lub 2 ostatnich lekcji

Inne – aktywność, praca dodatkowa, referaty, zadanie domowe, prace plastyczne, zeszyt lub ćwiczenia, praca w grupie, prezentacja multimedialna

Sprawdzanie wiedzy i umiejętności następuje w formie ustnej, pisemnej i praktycznej:

W I semestrze – 5 sprawdzianów:

- a) Skóra – powłoka organizmu
- b) Aparat ruchu
- c) Układ pokarmowy
- d) Układ krążenia
- e) Układ oddechowy

W II semestrze - 4 sprawdzianów:

- a) Regulacja nerwowo – hormonalna
- b) Narządy zmysłów
- c) Rozmnażanie i rozwój człowieka
- d) Równowaga wewnętrzna organizmu

5. Sposób zapowiadania

Nauczyciel zapowiada sprawdzian, poprzez wprowadzenie minimum tydzień wcześniej informacji do dziennika elektronicznego oraz poinformowanie uczniów o zapisaniu sprawdzianu. Sprawdzian jest poprzedzony powtórzeniem wiadomości.

6. Wagi statutowe i indywidualne (przedmiotowe)

Zgodnie ze statutem szkoły:

- praca domowa, aktywność - 1
- kartkówki, odpowiedzi - 2
- testy i sprawdziany – 3
- ocena śródroczna - 4

7. Przeliczniki ze sprawdzianów i testów:

Zgodnie ze statutem szkoły:

0-39%- **niedostateczny**

40-49%- **dopuszczający**

50-70%- **dostateczny**

71-85%- **dobry**

86-94%- **bardzo dobry**

95-100%- **celujący**

8. Przypadki nieobecności – sposób zaliczania

W przypadku nieobecności uczeń zalicza pracę (zapowiedzianą kartkówkę lub sprawdzian) na pierwszej lekcji po powrocie.

9. Nieprzygotowanie do zajęć – zgłaszanie i ilość

2 nieprzygotowania na semestr. Zgłaszanie nauczycielowi po wejściu do klasy, poprzez zapisanie numeru na tablicy i/lub zgłoszenie słowne przed sprawdzeniem obecności.

10. Praca domowa:

Prace domowe zapisane są w zeszytach. Zwolnieniem z braku pracy domowej jest nieprzygotowanie (jeżeli uczeń posiada). Pracę domową uczeń powinien wykonać samodzielnie. Zadaniem rodzica jest wyłącznie nadzór nad tym, aby uczeń wykonał zadanie i wykonał je z należytą starannością.

Za niewykonaną pracę domową (lub celowe zapomnienie zeszytu) uczniowi wpisuje się uwagę w kategorii wykonywanie obowiązków szkolnych.

11. Dostosowanie oceniania dla uczniów z opiniami

- Zastosowanie metod i form pracy ujętych w opinii.
- Indywidualizacja pracy.
- W razie potrzeby wynikającej z opinii dostosowanie treści sprawdzianu do potrzeb ucznia.

12. Poprawa sprawdzianów:

- uczeń ma możliwość jednorazowej poprawy sprawdzianu w ciągu 7 dni od jego otrzymania
- obowiązkiem nauczyciela jest zapisanie w dzienniku obu ocen, jeżeli uczeń sprawdzian poprawiał
- Uczeń, który był nieobecny na sprawdzianie zalicza go na pierwszej lekcji po powrocie do szkoły. Uczeń ten zachowuje prawo do poprawy sprawdzianu.

13. Dodatkowe ustalenia

14. Ocenę końcową ustalamy na podstawie średniej ważonej, zgodnie ze statutem szkoły:

Ocena semestralna / roczna	Średnia ważona
celujący	>5,50
bardzo dobry	4,51 – 5,50
dobry	3,51 – 4,50
dostateczny	2,51 – 3,50
dopuszczający	1,51 – 2,50
niedostateczny	<1,51

15. Procedura Podwyższenia Przewidywanej Oceny Rocznej:

Zgodnie z wewnątrzszkolnymi zasadami oceniania zawartymi w statucie szkoły

Opracowała:

Maria Zwolicka